

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Kaniové a soudců Ivo Pospíšila a Michala Bobka v právní věci žalobce: **J. P.**, zastoupen Mgr. Vadimem Rybářem, advokátem se sídlem Tyršova 1714/27, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2024, č. j. OSZ-17357-30/M-Mš-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 2. 2025, č. j. 17 Ad 11/2024 - 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a rozsudek krajského soudu

[1] Žalobce chtěl podáním žádosti o předčasný důchod do konce roku 2022 získat výhody mimořádných valorizací za daný rok. Dne 19. 10. 2022 proto požádal o starobní důchod před dosažením důchodového věku u Okresní správy sociálního zabezpečení v Karviné. Následně dne 1. 3. 2023 správní orgán postoupil tuto žádost Ministerstvu vnitra jako správnímu orgánu věcně příslušnému. Ten následně vyzval žalobce ke sdělení, zda na své žádosti trvá. Upozornil jej, že řízení bylo zahájeno až dne, kdy žádost došla příslušnému správnímu orgánu, což bylo 3. 3. 2023. Žalobci vznikl dne 13. 2. 2023 nárok na řádný starobní důchod, žádost o starobní důchod před dosažením důchodového věku doručená dne 3. 3. 2023 je tak bezpředmětnou.

[2] Dne 9. 11. 2023 správní orgán prvního stupně žalobcovu žádost zamítl, což následně potvrdil žalovaný. Uvedl, že starobní důchod před dosažením důchodového věku nelze přiznat zpětně a ke dni podání žádosti žalobce již dosáhl důchodového věku.

[3] Tomu se žalobce bránil žalobou podanou ke Krajskému soudu v Ostravě, který ji označeným rozsudkem zamítl. Uvedl, že aby bylo řízení zahájeno, žádost o předčasný starobní důchod musí být podána u příslušného správního orgánu. Žalobce však podal žádost u nepřislušného orgánu, což vedlo k jejímu postoupení příslušnému orgánu s časovým odstupem. Správní řízení tak příslušný správní orgán zahájil až 3. 3. 2023, což znamená, že předčasný důchod nemohl být přiznán zpětně od 31. 12. 2022. Soud konstatoval, že žalobce mohl být poškozen pozdním postoupením, ale náprava není možná zrušením rozhodnutí; to totiž není samo o sobě nezákonné resp. vadné.

[4] Soud dále zdůraznil, že žalobce neuvedl žádné konkrétní právní a skutkové důvody, které by mohly zpochybnit zákonnost napadeného rozhodnutí. Podle konstantní judikatury správních soudů je na žalobci, aby v zákonné lhůtě soustředil důvody, v jejichž mezích má být rozhodnutí soudem zkoumáno. Kvalita žalobní argumentace předurčuje, jaké právní ochrany se žalobci dostane. Vzhledem k absenci konkrétní právní a skutkové argumentace v žalobě krajský soud konstatoval, že vytýkané pochybení (prodlení při postoupení) nemá za následek změnu úpravy věcné příslušnosti nebo vyloučení výslovné zákonné úpravy týkající se okamžiku podání žádosti a zákazu přiznat předčasný důchod zpětně.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (stěžovatel) podal kasační stížnost proti rozsudku krajského soudu z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.), a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Namítl, že za den uplatnění nároku na dávku důchodu je třeba považovat den, kdy se stěžovatel obrátil na správní orgán, který obecně o dávkách důchodového pojištění rozhoduje. Dále uvedl, že chybné správní řízení, které spočívalo v nedostatečné spolupráci správních orgánů a opožděném postoupení jeho žádosti, vedlo k vydání nezákonného rozhodnutí. Okresní správa sociálního zabezpečení v Karvině postoupila jeho žádost až po 136 dnech, což nesplňuje zákonný požadavek bezodkladnosti. V důsledku této liknavosti přišel stěžovatel o možnost přiznání předčasného starobního důchodu a ocitl se ve finanční tísní. Stěžovatel chtěl podáním žádosti do konce roku 2022 získat výhody mimořádných valorizací, což by zvýšilo jeho důchod o 2.673 Kč měsíčně.

[7] Stěžovatel opakovaně poukázal na to, že správní orgán měl více než dva měsíce na zjištění své nepřislušnosti a včasné postoupení žádosti. Podle zprávy ombudsmana měl správní orgán zjistit svou nepřislušnost již při sepisování žádosti dne 19. 10. 2022. Okresní správa sociálního zabezpečení v Karvině porušila svou zákonnou povinnost postoupit žádost bezodkladně, což vedlo k zamítnutí žádosti a finanční tísní stěžovatele. Stěžovatel má tak za to, že není spravedlivé, aby důsledky nezákonného jednání správních orgánů nesl on.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zdůraznil, že stěžovatel opakuje své odvolací a žalobní námitky. K meritu věci uvedl, že se zcela ztotožňuje se závěry krajského soudu, a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

pokračování

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud na úvod připomíná, že kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu [§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Kasační stížnost proto musí kvalifikovaným způsobem zpochybňovat rozhodovací důvody krajského soudu. Není-li tomu tak, je kasační stížnost nepřijatelná podle § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť se opírá jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s. (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019-63, č. 4051/2020 Sb. NSS). Kasační stížnost podaná stěžovatelem je z pohledu naplnění této podmínky na samé hranici projednatelnosti, neboť v převážné míře pouze opakuje žalobní argumentaci uplatněnou ve vztahu k rozhodnutí žalovaného a nereaguje na rozhodovací důvody krajského soudu.

[10] Dále kasační soud zkoumal podmínky přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., s účinností od 1. 4. 2021, platí, že za podmínky, že před krajským soudem rozhodoval o věci specializovaný samosoudce, a tato kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, ji Nejvyšší správní soud odmítne jako nepřijatelnou (změna na základě novely soudního řádu správního zákonem č. 77/2021 Sb.). Věcné přezkoumání pravomocného rozhodnutí krajského soudu Nejvyšším správním soudem má probíhat pouze v případech, ve kterých je to důležité nejen pro samu posuzovanou věc, ale i pro plnění základní role Nejvyššího správního soudu jako vrcholného soudního orgánu ve věcech správního soudnictví, kterou je sjednocování judikatury správních soudů.

[11] Podstatný přesah zájmů stěžovatele Nejvyšší správní soud vymezil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou v judikatuře řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[12] V nyní projednávané věci Nejvyšší správní soud neshledal přesah vlastních zájmů stěžovatele, nebo zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení.

[13] Kasační stížnost proto **je nepřijatelná**.

[14] Nejvyšší správní soud uvádí, že jako jedinou projednatelnou a přípustnou námitku identifikoval argumentaci stěžovatele, kterou se dožaduje zrušení rozhodnutí žalovaného s ohledem na existenci značného (nezákonného) prodlení s postoupením jeho žádosti věcně příslušnému správnímu orgánu.

[15] Odpověď však poskytuje výslovně relevantní právní úprava. Podle § 31 odst. 2 věty první zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, platí, že se starobní důchod před dosažením důchodového věku přizná nejdříve ode dne podání žádosti o přiznání

tohoto důchodu. V případě nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku má tedy podání žádosti (uplatnění nároku) hmotněprávní účinky, neboť se jedná o skutečnost rozhodnou pro přiznání dávky důchodového pojištění. S ohledem na § 81 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, je nutno podáním žádosti podle § 31 odst. 2 věty první zákona o důchodovém pojištění rozumět uplatnění nároku u příslušného správního orgánu. Příslušným orgánem k rozhodnutí o žádosti žalobce je Ministerstvo vnitra, což není mezi stranami sporné (viz též § 9 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení).

[16] Identickou situací se kasační soud nadto již v minulosti zabýval, a to konkrétně v rozsudku ze dne 21. 2. 2025, č. j. 4 Ads 184/2024 - 20; zde vyslovený názor dopadá plně na nyní posuzovanou věc.

[17] V tomto rozsudku soud uvedl, že *„osoba, která učiní podání k věcně nebo místně nepřislušnému správnímu orgánu, si musí být vědoma toho, že se vystavuje riziku postoupení podání až po uplynutí zákonné lhůty, v níž mělo být učiněno“*. Soud dále odmítl argumentační konstrukci žalobce, resp. krajského soudu (stejnou jako předkládanou stěžovatelem i v nyní souzené věci); naopak dle právní věty citovaného rozsudku platí závěr opačný, tj. že *„samotné porušení povinnosti věcně nebo místně nepřislušného správního orgánu podle § 12 správního řádu bezodkladně postoupit podání příslušnému správnímu orgánu neznamená, že by toto podání mělo mít poté, co příslušnému správnímu orgánu po opožděném postoupení skutečně dojde, stejné právní účinky, jako kdyby mu došlo dne, kdy nejpozději by při jeho bezodkladném postoupení bylo možné jeho dojití předpokládat.“* V podrobnostech soud odkazuje na body 52 až 55 odkazovaného rozsudku. Kasační soud tedy uzavírá, že jakkoliv postup správního orgánu nebyl zcela ideální, napadené rozhodnutí (resp. závěry napadeného rozsudku) ob stojí a nelze jej považovat za nezákonné.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou kasačního soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikатурnímu odklonu; kasační soud neshledal ani zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené soudní judikatury či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyšší správní soud tudíž kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[19] Nejvyšší správní soud rozhodl o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4.). Stěžovatel neměl v řízení úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný sice byl v řízení úspěšný, právo na náhradu nákladů řízení však rovněž nemá (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 1. dubna 2025

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu